

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS
PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS (EDAPP)

ES NEPRIKLAUSOMA DUOMENŲ
APSAUGOS INSTITUCIJA

METINĖ ATASKAITA

2021
SANTRAUKA

Išsamesnės informacijos apie EDAPP rasite mūsų svetainėje adresu edps.europa.eu.

Šioje svetainėje taip pat sužinosite, kaip [užsiprenumeruoti](#) mūsų naujienlaiškį.

Voterfordas, Airija – Briuselis, Belgija: „Trilateral Research Ltd“, Vrije Universiteit Brussel, 2022 m.

© Dizainas ir nuotraukos: „Trilateral Research Ltd“, EDAPP ir Europos Sąjunga

© Europos Sąjunga, 2022

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Naudoti arba atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso EDAPP, galima tik gavus tiesioginį autorių teisių turėtojų leidimą.

PDF ISBN 978-92-9242-802-0 ISBN 1831-0540 doi: 10.2804/786039 QT-AB-22-001-LT-N

HTML ISBN 978-92-9242-781-8 ISBN 1831-0540 doi: 10.2804/201570 QT-AB-22-001-LT-Q

İVADAS

Per 2021 m. sausio mėn. vykusią konferenciją „Kompiuteriai, duomenų apsauga ir privatumas“ [baigiamosiomis pastabomis](#) su dalyviais pasidalinau savo viltimis. Tikiuosi, kad iš vienvėsių, sukeltos izoliacijos priemonių, išeisime su bendra patirtimi, kad tai išgyvenome vieni dėl kitų ir kad solidarumas, kurį patyrėme, padarys mus stipresnius kaip visuomenę ir kad šia bendra patirtimi remsimės ateityje.

Rašydamas šiuos žodžius ir bandydamas prisiminti praėjusius metus, man sunku negalvoti apie dabartį. Per karo žiaurumus, kaip ir per pandemijos tragediją, matome, kaip solidarumas mus suartina ir padeda įveikti tamsiausias valandas.

Todėl neatsitiktinai solidarumas yra vienas iš pagrindinių [2020–2024 m. EDAPP strategijos](#) ramsčių. Didžiuojuosi, kad 2021 m. po mūsų pasisakymų sekė veiksmai. Mūsų vykdoma ES institucijų, agentūrų ir įstaigų (toliau – ES institucijos) priežiūra grindžiama giliu įsitikinimu, kad aukšti ES valdžios institucijų teisės aktų laikymosi standartai yra būtina jų veiksmingumo sąlyga. Veiksminga administracija – tai administracija, kuri laikosi teisinės valstybės principo ir veikia remdamasi teisės aktais, o ne juos apeidama.

EDAPP yra įsipareigojęs remti ES institucijas šioje veikloje. Kaip patikina vykdyti nuotoliniai patikrinimai, gairės ir mokymai, su pasitenkinimu pažymime, kad apskritai itin laikomasi duomenų apsaugos principų, susijusių su kovos su pandemija priemonėmis.

[EDAPP sprendimą](#) nurodyti Europolui ištrinti duomenų rinkinius, kurių sąsajos su nusikalstama veikla nenustatytos, taip pat reikėtų vertinti atsižvelgiant į mūsų pagarbą teisinei valstybei ir brandžiai patikrinimų bei balansų sistemai. EDAPP nori tvirtų ES institucijų. Tačiau šios institucijos bus stiprios tik tuo atveju, jei visiškai laikysis ES teisės aktų leidėjų suteiktų įgaliojimų. Joks kitas pagrindas negali suteikti ilgalaikių rezultatų.

Politinių konsultacijų srityje, tarp pavyzdžių, kuriuos galima rasti 2021 m. metinėje ataskaitoje, mūsų pastangos matomos mūsų pateiktose nuomonėse dėl tam tikrų ES teisės aktų leidėjų iniciatyvų, kurios daro poveikį asmenų duomenų apsaugai, pavyzdžiui, [Skaitmeninių paslaugų akto](#) arba [Skaitmeninių rinkų akto](#). Mūsų nuomonės grindžiamos įsitikinimu, kad Europoje sukaupti duomenys virstų konkrečia verte Europos bendrovėms ir asmenims bei būtų apdorojami laikantis Europos vertybių, kad būtų kuriama saugesnė skaitmeninė ateitis.

Visais laikais EDAPP buvo institucija, kuri žvelgia už ES institucijų ribų. Esame įsipareigoję siekti ES sėkmės pagrindinių teisių į privatumą ir duomenų apsaugą srityje. Žvelgdami į ateitį ir manydami, kad už sėkmingą Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) įgyvendinimą esame atsakingi ir mes, toliau aktyviai dalyvavome Europos duomenų apsaugos valdybos darbe – tai rodo daugybė iniciatyvų, kurias pasiūlėme arba kuriose dalyvavome.

Europos Sąjungą visų pirma laikome bendruomene, kurią apibrėžia vertybės, o ne sienos. EDAPP šis įsitikinimas yra paskata toliau dėti pastangas.

Tikimės, kad šis įsitikinimas bus plačiai paplitęs visoje Europos Sąjungoje.

2021 m. metinę ataskaitą skiriu EDAPP darbuotojams, kuriems už jų darbą negaliu pakankamai atsidėkoti.

Wojciech Wiewiórowski

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

**2021 M. PAGRINDINIAI
AKCENTAI**

Šiame skyriuje pristatoma pagrindinė EDAPP veikla ir pasiekimai 2021 m.

1.1.

Tarptautiniai asmens duomenų perdavimai

Po Europos Sąjungos Teisingumo Teismo [sprendimo](#) byloje „Schrems II“, EDAPP pradėjo ir vykdė įvairią veiklą bei iniciatyvas pagal 2020 m. spalio 29 d. paskelbtą EDAPP strategiją, skirtą ES institucijoms, įstaigoms, tarnyboms ir agentūroms (toliau – ES institucijos), kad jos laikytųsi „Schrems II“ sprendimo (toliau – [EDAPP „Schrems II“ strategija](#)).

Strategija siekiama užtikrinti ir stebėti, kaip ES institucijos laikosi teismo sprendimo dėl asmens duomenų perdavimo už ES ir Europos ekonominės erdvės (EEE) ribų, visų pirma į Jungtines Amerikos Valstijas. Įgyvendindami šią strategiją vykdome trijų rūšių veiksmus: atliekame tyrimus, išduodame leidimus ir teikiame konsultacijas bei bendras gaires, kad padėtume institucijoms vykdyti atskaitomybės įsipareigojimus.

Visų pirma, 2021 m. gegužės mėn. pradėjome [du tyrimus](#): vieną dėl „Amazon Web Services“ ir „Microsoft“ pagal „Cloud II“ sutartis teikiamų debesijos paslaugų naudojimo ES institucijose, o kitą – dėl Europos Komisijos naudojimosi „Microsoft Office 365“ programine įranga. Šiais tyrimais EDAPP siekia padėti ES institucijoms geriau laikytis duomenų apsaugos reikalavimų vykdant derybas dėl sutarčių su paslaugų teikėjais.

Be to, priėmėme nemažai sprendimų dėl asmens duomenų perdavimo į ES ir (arba) EEE nepriklausančias šalis. Mūsų sprendimai grindžiami vertinimu, ar priemonės, kurias atitinkamos ES institucijos ketina naudoti asmens duomenų perdavimui už ES / EEE ribų, užtikrina iš esmės lygiavertį asmenų asmens duomenų apsaugos lygį kaip ir ES / EEE.

Daugiau informacijos apie EDAPP darbą asmens duomenų perdavimo srityje rasite 3 skyriaus 1 dalyje: „Asmens duomenų perdavimas į ES ir (arba) EEE nepriklausančias šalis“ ir 3 skyriaus 6 dalyje: „EDAPP tyrimai“.

1.2.

COVID-19 ir duomenų apsauga – mūsų pastangos tęsiasi

Visus 2021 m. EDAPP toliau stebėjo COVID-19 pandemiją ir jos poveikį duomenų apsaugai, pasitelkdamas savo [specialios paskirties grupę dėl COVID-19](#), kuri buvo įsteigta 2020 m. Kaip ES institucijų duomenų apsaugos institucija ir kaip darbdavys, parengėme gaires ir kitas iniciatyvas, kuriomis siekėme padėti ES institucijoms šiuo laikotarpiu vykdyti duomenų tvarkymo veiklą.

ES institucijoms rengiant grįžimo į darbą strategijas, 2021 m. rugpjūčio 9 d. paskelbėme gaires pavadinimu „[Sugrįžimas į darbo vietą ir ES institucijų tikrinimas dėl COVID imuniteto ar infekcijos lygio](#)“. Mūsų gairėse pateikiamos rekomendacijos įvairiais klausimais, pavyzdžiui, dėl galimo ES institucijų naudojimosi COVID antigeno tyrimo rezultatais, darbuotojų skiepavimo būklės ir ES COVID sertifikatų naudojimo.

Dinamiška COVID-19 pandemijos evoliucija reiškia, kad ES institucijos turi nuolat koreguoti savo veiklos procesus. Todėl atlikome [apklausą](#), kurioje visų ES institucijų klausėme, kaip jos koregavo ar diegė naujas apdorojimo operacijas dėl COVID-19. Į apklausą buvo įtraukti klausimai apie naujas ES institucijų vykdomas duomenų tvarkymo operacijas, ES institucijų įdiegtas ar patobulintas IT priemones, kad būtų galima dirbti nuotoliniu būdu, ir naujas duomenų tvarkymo operacijas, kurias vykdė ES institucijos, atsakingos už užduotis, susijusias su visuomenės sveikata. Apklauso rezultatai, kuriais bus pasidalyta su ES institucijų duomenų apsaugos pareigūnais, o vėliau – su visuomene, bus panaudoti atnaujinant esamas EDAPP gaires arba padės parengti naujas gaires, atsižvelgiant į pandemijos raidą ir naują praktiką, kuri bus tęsiama COVID-19 pandemijai pasibaigus.

Taip pat nusprendėme, kad būtina rengti mokymus apie socialinės žiniasklaidos, nuotolinio darbo priemonių ir kitų ES institucijų naudojamų IRT priemonių naudojimą, nes COVID-19 metu šios priemonės buvo dažniau naudojamos tiek vidiniams ryšiams, tiek ryšiams su auditorija palaikyti. Mokymų metu pabrėžėme, kad socialinės žiniasklaidos ir vaizdo konferencijų priemonių naudojimas turėtų būti vertinamas kaip ir kitų IRT priemonių naudojimas, vertinant jų poveikį duomenų apsaugai

ir imantis būtinų priemonių, kad būtų užtikrinta asmenų privatumo apsauga. EDAPP reguliariai tikrino, kaip laikomasi ES duomenų apsaugos sistemos.

1.3.

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės priežiūra

2021 m. EDAPP toliau prižiūrėjo įstaigas ir agentūras, priklausančias laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei (angl. AFSJ), kuri apima įvairias politikos sritis – nuo Europos Sąjungos išorės sienų valdymo iki teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė taip pat apima prieglobsčio ir imigracijos politiką, policijos bendradarbiavimą ir kovą su nusikalstamumu, pavyzdžiui, terorizmu, organizuotu nusikalstamumu, prekyba žmonėmis, narkotikais.

Prižiūrint Europolo veiklą

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje atliekame keletą svarbių darbų, įskaitant priežiūrą, susijusią su [Europolo](#) (Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra) atliekamu asmens duomenų tvarkymu.

Visų pirma prižiūrėjome, kaip Europolas naudoja mašininio mokymosi priemones, kurias išleidome dar 2019 m. Vadovaudamiesi mūsų strategija, dirbdami daugiausia dėmesio skyrėme ir vis dar skiriame operatyvinių duomenų naudojimui plėtros tikslais, įskaitant mokymą, testavimą, patvirtinimą ir mašininio mokymosi modelių naudojimą duomenų mokslo tikslais. Mūsų priežiūros darbą sudarė tyrimas savo iniciatyva, po kurio 2021 m. vasario mėn. paskelbėme išankstines konsultacijas ir pateikėme nuomonę su 21 rekomendacija, kurios Europolas turėtų laikytis, kad išvengtų galimų Europolo reglamento pažeidimų. Mūsų nuomonėje visų pirma siūloma, kad Europolas sukurtų vidaus valdymo sistemą, kuri užtikrintų, kad kurdamas mašininio mokymosi modelius Europolas nustatytų riziką pagrindinėms teisėms ir laisvėms, kylančią dėl šių pažangiausių technologijų naudojimo, net jei Europolas, remdamasis dabartine naujausia patirtimi, ne visada gali turėti galimybę ją visą sumažinti. Tokių sistemų kūrimas ir naudojimas taip pat buvo viena iš 2021 m. rugsėjo mėn. vykusio Europolo metinio patikrinimo temų. Patikrinimo metu buvo nagrinėjamas Europolo mašininio mokymosi

priemonių kūrimo procesas ir susijusios duomenų apsaugos rizikos vertinimo procesas.

Dar viena svarbi 2021 m. mūsų darbo dalis buvo susijusi su mūsų tyrimu dėl Europolo atliekamo didelių duomenų rinkinių tvarkymo, kuris iš pradžių buvo pradėtas 2019 m. 2021 m. gruodžio mėn. nusprendėme pasinaudoti savo taisomaisiais įgaliojimais ir priėmėme [įsakymą](#), apie kurį Europolui oficialiai pranešta 2022 m. sausio 3 d., ištrinti duomenis apie asmenis, kurių ryšys su nusikalstama veikla nenustatytas (duomenų subjekto kategorizavimas). Tiksliau, nustatėme 6 mėnesių saugojimo laikotarpį, per kurį Europolas turi filtruoti ir išrinkti asmenų duomenis, bei 12 mėnesių laikotarpį, per kurį turi būti laikomasi EDAPP sprendimo. Šis sprendimas priimtas po to, kai 2020 m. rugsėjo mėn. EDAPP papriekaištavo Europolui dėl to, kad jis ir toliau saugo didelius duomenų kiekius be duomenų subjekto kategorijos, o tai kelia pavojų asmenų pagrindinėms teisėms.

Prižiūrint Eurojustą

2021 m. EDAPP toliau glaudžiai bendradarbiavo su Duomenų apsaugos pareigūnu ir kitais [Eurojusto](#) (Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose agentūros) operacinių darbuotojų pajėgumais, prireikus teikdamas jiems neoficialias konsultacijas.

Priėmus [ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą](#), prisidėjome prie Eurojusto santykių su kompetentingomis JK institucijomis tobulinimo. EDAPP teikė konsultacijas praktiniais duomenų apsaugos klausimais ir pateikė nuomones dėl Eurojusto ir Jungtinės Karalystės vidaus reikalų ministerijos darbo susitarimų.

Pirmasis Eurojusto duomenų apsaugos veiklos auditas, iš pradžių numatytas 2020 m. ir atidėtas dėl pandemijos, įvyko 2021 m. spalio mėn. EDAPP audito metu daugiausia dėmesio skirta Eurojusto atliekamam operatyvinių asmens duomenų tvarkymui ir duomenų perdavimui Eurojusto išorės santykiuose, kovos su terorizmu registro veikimui ir duomenų saugumui, o ypač Eurojusto bylų valdymo sistemos naudojimui ir veikimui. Atlikę audito metu atliktą EDAPP patikrinimą vietoje, nustatėme, kad apskritai Eurojusto atitiktis duomenų apsaugos sistemai yra patenkinama, o kritinių atitikties problemų nenustatyta.

Prižiūrint Europos prokuratūrą

Europos prokuratūra (EPPO), nepriklausoma Europos institucija, įgaliota tirti ES finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas, pradėjo veikti 2021 m. birželio mėn.

Todėl 2021 m. mūsų darbas ir pastangos buvo sutelktos į paramą Europos prokuratūrai, kad ji įsitvirtintų prieš pradėdama veikti. Siekdamas veiksmingo bendradarbiavimo, EDAPP susitiko su Europos vyriausiąja prokurore Laura Kövesi ir aptarė dabartinį ir tolesnį bendradarbiavimą.

Prižiūrint Frontex

2021 m. taip pat rėmėme Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (Frontex), kuri prisideda prie veiksmingo Europos sienų valdymo, veiklą.

Pateikėme gaires dėl Frontex veiklos teikiant pagalbą ES valstybėms narėms, kai migrantai, neatitinkantys buvimo ES sąlygų, išsiunčiami atgal į savo kilmės šalį. Visų pirma, mes teikėme patarimus dėl techninių priemonių, kurias Frontex ir ES valstybės narės naudoja šiomis aplinkybėmis, ir teikėme patarimų dėl Frontex atliekamo asmens duomenų apie šiuos migrantus perdavimo ES nepriklausančioms šalims.

Daugiau informacijos apie EDAPP darbą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje rasite 4 skyriuje: „Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės priežiūra“.

1.4.

Europos skaitmeninės ateities kūrimas

Kaip numatyta 2020–2024 m. EDAPP strategijoje, mes vertiname iniciatyvas, kad Europoje sukaupti duomenys virstų konkrečia verte Europos bendrovėms ir asmenims bei būtų apdorojami laikantis Europos vertybių, kad būtų kuriama saugesnė skaitmeninė ateitis. Tarp kitų pavyzdžių, kuriuos galima rasti 2021 m. metinėje ataskaitoje, mūsų pastangos matomos mūsų pateiktose nuomonėse dėl tam tikros ES teisės aktų leidėjų iniciatyvos, kuri darė poveikį asmens duomenų apsaugai.

Skaitmeninių rinkų aktas ir Skaitmeninių paslaugų aktas

2021 m. vasario mėn. EDAPP paskelbė dvi nuomones – vieną dėl ES Skaitmeninių rinkų akto ir kitą dėl ES Skaitmeninių paslaugų akto.

Pritarėme pasiūlymui priimti Skaitmeninių paslaugų aktą, kuriuo siekiama skatinti skaidrią ir saugią interneto aplinką. Rekomendavome įdiegti papildomų priemonių, kad būtų geriau apsaugoti asmenys, kai tai susiję su turinio moderavimu, tiksline reklama internete ir rekomendavimo sistemomis, kurias naudoja interneto platformos, pavyzdžiui, socialinė žiniasklaida ir prekyvietės.

Skaitmeninių rinkų įstatymo klausimu pabrėžėme, kad svarbu skatinti konkurencingas skaitmenines rinkas, kad asmenys turėtų didesnę interneto platformų ir paslaugų, kuriomis gali naudotis, pasirinkimą.

Dirbtinis intelektas

2021 m. birželį kartu su Europos duomenų apsaugos valdyba (EDPB) paskelbėme bendrą nuomonę dėl Europos Komisijos pasiūlymo dėl Dirbtinio intelekto akto. Atsižvelgdami į asmenų privatumo teises ir saugumą, raginame apskritai uždrausti bet kokį dirbtinio intelekto naudojimą automatiniam žmogaus bruožų atpažinimui viešai prieinamose erdvėse.

Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija

2021 m. kovo mėn. paskelbėme nuomonę dėl ES teisės aktų leidėjo pasiūlymo dėl „NIS 2.0“ (tinklų ir informacijos saugumo) direktyvos, kuria siekiama pakeisti galiojančią Direktyvą dėl tinklų ir informacinių sistemų saugumo (NIS) ir kuri yra ES kibernetinio saugumo strategijos dalis. Savo nuomonėje pabrėžėme, jog labai svarbu, kad privatumas ir duomenų apsauga būtų įtvirtinti siūlomoje direktyvoje ir visose būsimose iniciatyvose, susijusiose su ES kibernetinio saugumo strategija. Tai sudarys sąlygas laikytis holistinio požiūrio valdant kibernetinio saugumo rizikas ir saugant asmens duomenis.

ES skaitmeninis COVID pažymėjimas

2021 m. balandžio mėn. kartu su Europos duomenų apsaugos valdyba priėmėme bendrą nuomonę dėl pasiūlymų dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo. ES skaitmeniniu COVID pažymėjimu siekiama palengvinti

naudojimąsi teise laisvai judėti Europos Sąjungoje COVID-19 pandemijos metu, sukuriant bendrą sąveikių COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemą.

Šia bendra nuomone paraginome teisėkūros institucijas užtikrinti, kad ES skaitmeninis COVID pažymėjimas visiškai atitiktų ES asmens duomenų apsaugos teisės aktus. Mūsų bendrojoje nuomonėje pabrėžiama, kad ES skaitmeninio COVID pažymėjimo naudojimas jokių būdu negali sukelti tiesioginės ar netiesioginės asmenų diskriminacijos ir turi visiškai atitikti pagrindinius būtinumo, proporcingumo ir veiksmingumo principus.

1.5.

Konsultacijų, susijusių su teisėkūra, skaičiaus padidėjimas

Įsigaliojus ES institucijų duomenų apsaugos reglamentui ([Reglamentui \(ES\) 2018/1725](#)), labai padaugėjo konsultacijų dėl teisėkūros.

2021 m. EDAPP suteikė 88 oficialias konsultacijas teisėkūros klausimais, o 2020 m. – 27. 88 konsultacijos dėl teisėkūros aprėpia 12 nuomonių ir 76 oficialias pastabas, taip pat 5 bendras nuomones, paskelbtas kartu su Europos duomenų apsaugos valdyba.

Šį staigų padidėjimą galima paaiškinti keliais veiksniais.

Daugėja teisėkūros iniciatyvų, kuriose yra nuostatų, darančių poveikį asmenų teisių ir laisvių, susijusių su asmens duomenų tvarkymu, apsaugai. Todėl daugiau ES institucijų ir organizacijų kreipėsi į EDAPP dėl konsultacijų teisėkūros klausimais.

Šis padidėjimas taip pat susijęs su EDAPP konsultacinio vaidmens sustiprinimu pagal Reglamento (ES) 2018/1725 [42 straipsnį](#), kuriame nustatyta aiški pozityvi Europos Komisijos pareiga konsultuotis su mumis dėl pasiūlymų dėl teisėkūros ir kitų pasiūlymų, darančių poveikį asmenų teisių ir laisvių apsaugai tvarkant asmens duomenis.

Be kitų veiksnių, Europos Komisijos padaliniuose didėja informuotumas apie duomenų apsaugos klausimus. Šį informuotumo didinimą lėmė EDAPP vykdoma informavimo veikla ir Europos Komisijos viduje pateikti paaiškinimai.

2021 m. paskelbta nemažai svarbių EDAPP nuomonių trimis temomis: skaitmeninių platformų, finansinių paslaugų ir teisingumo bei vidaus reikalų.

Mūsų ir Europos duomenų apsaugos valdybos bendros nuomonės apima dirbtinio intelekto, ES skaitmeninio COVID pažymėjimo, standartinių sutarčių sąlygų ir kt. temas.

Mūsų pagrindinės 2021 m. paskelbtos oficialios pastabos, be kita ko, susijusios su teisingumu ir vidaus reikalais bei Europos sveikatos sąjungos dokumentų rinkiniu.

Norėdami sužinoti daugiau apie EDAPP 2021 m. konsultacijas teisėkūros klausimais, skaitykite 6 skyrių: „Konsultacijos teisėkūros klausimais“.

1.6.

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme nagrinėjami rašytiniai pareiškimai ir dokumentai

Per 2021 m. EDAPP dalyvavo keturiuose Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) teismo posėdžiuose nagrinėjant įvairius klausimus. Mūsų veiksmai ESTT nagrinėjamose bylose yra vienas iš apčiuopiamų būdų, kaip mes atliekame savo patariamąjį vaidmenį. Įstudami į bylas galime atkreipti dėmesį į konkrečius duomenų apsaugos klausimus, kad užtikrintume, jog būtų gerbiamos pagrindinės asmenų teisės į privatumą ir duomenų apsaugą.

Keleivio duomenų įrašai

2021 m. liepos mėn. EDAPP atsakė į ESTT raštu pateiktus klausimus ir dalyvavo žodiniame teismo posėdyje, kuriama vyko bylos nagrinėjimas dėl [ES direktyvos \(ES\) 2016/681](#) dėl keleivio duomenų įrašo (angl. PNR) galiojimo ir aiškinimo, į kurį įtraukti keleivių rezervacijos duomenys keliaujant, duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslais ([byla C-817/19](#)).

Belgijos Konstituciniame Teisme, kuriam buvo perduota byla, ieškovė „Ligue des droits humains“ – Belgijos nevyriausybinė organizacija – teigė,

kad Belgijos keleivio duomenų įrašų įstatymu, kuriuo į nacionalinę teisę buvo perkelta keleivio duomenų įrašo direktyva, neteisėtai pažeidžiama asmenų teisė į privatumą ir teisė į jų asmens duomenų apsaugą. Ieškovas visų pirma manė, kad su tuo susijusios fizinių asmenų duomenų tvarkymo operacijos nebuvo būtinos ir proporcingos atsižvelgiant į duomenų apsaugos teisės aktuose nustatytus kriterijus.

Teismo posėdžio metu EDAPP pabrėžė, kad reikalingos veiksmingos apsaugos priemonės, kad būtų sumažinta su keleivių duomenų įrašo duomenų tvarkymu susijusi rizika, atsižvelgiant į tai, kad keleivių duomenų įrašai tvarkomi dideliu mastu, sistemingai ir pažeidžiant teises. EDAPP taip pat išreiškė abejonių dėl ES vidaus skrydžių ir kitų ES vidaus viešojo transporto priemonių keleivių duomenų įrašų tvarkymo suderinamumo su sutartimis ir ES pagrindinių teisių chartija.

Duomenų saugojimas

2021 m. rugsėjo mėn. EDAPP dalyvavo dviejuose ESTT teismo posėdžiuose dėl bylų, susijusių su duomenų saugojimu.

Pirmajame teismo posėdyje buvo nagrinėjamas Vokietijos ir Airijos įstatymų dėl asmens duomenų saugojimo teisėsaugos tikslais suderinamumas su [E. privatumo direktyvos](#) 15 straipsniu, kuris reglamentuoja asmenų teisių į privatumą ir asmens duomenų apsaugą elektroninių ryšių srityje apribojimus (C-793/19, C-794/19 ir C-140/20).

Per teismo posėdį EDAPP pakartojo, kad gali būti įmanoma numatyti aiškius ir tikslus teisės aktus, kuriuose būtų numatyta ribota, bet veiksminga elektroninių ryšių srauto ir vietos nustatymo duomenų saugojimo ir prieigos prie jų tvarka, įskaitant naudotojų duomenis, kurie iš pirmo žvilgsnio neturi objektyvaus ryšio su siekiamu tikslu, laikantis ES pagrindinių teisių chartijos, ir kad saugomų duomenų saugojimas ir prieiga prie jų neturėtų būti laikomi tvirtai atskirti vienas nuo kito.

Antrasis teismo posėdis buvo susijęs su dvejomis Prancūzijos bylomis, susijusiomis su duomenų saugojimo naudojimu tiriant prekybą pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimą rinka pagal [ES Piktnaudžiavimo rinka direktyvą](#) ir [Piktnaudžiavimo rinka reglamentą](#) (C-339/20 ir C-397/20). Vienas iš svarstomų klausimų buvo, ar šie teisės aktai leidžia nacionaliniam teisės aktų leidėjui reikalauti apskritai saugoti asmens duomenis, kad kompetentingos institucijos, tirdamos prekybą pasinaudojant viešai neatskleista informacija ir manipuliavimą rinka, galėtų susipažinti su šiais duomenimis.

Teismo posėdžio metu EDAPP laikėsi nuomonės, kad šiomis nuostatomis nesiekama nustatyti teisinio pagrindo duomenims saugoti.

Kova su pinigų plovimu

2021 m. spalio mėn. EDAPP dalyvavo ESTT teismo posėdyje nagrinėjant bylą dėl [ES direktyvos \(ES\) 2018/843](#) dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (C-601/20). Konkrečiai teismo posėdžio metu daugiausia dėmesio skirta tam, kaip aiškinti atitinkamas šios ES direktyvos nuostatas dėl viešos prieigos prie informacijos apie tikrąją nuosavybę tvarkos ir ar toks aiškinimas atitinka ES pagrindinių teisių chartiją ir Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą.

Remdamiesi savo 2021 m. rugsėjo mėn. paskelbta nuomone dėl kovos su pinigų plovimu, teigėme, kad galimybė visuomenei susipažinti su informacija apie tikrąją nuosavybę, kaip nustatyta direktyvoje, nėra būtina ir proporcinga.

1.7.

Nauja iniciatyva „TechSonar“

Vienas iš EDAPP pasiekimų – 2021 m. rugsėjo mėn. pradėta nauja iniciatyva „[TechSonar](#)“.

„TechSonar“ ataskaitoje siekiame numatyti naujas technologijų tendencijas, kad geriau suprastume jų raidą ateityje, ypač galimą jų poveikį asmens duomenų apsaugai ir asmenų privatumui.

Ši nauja iniciatyva pradėta po tam tikrų EDAPP svarstymų. COVID-19 pandemija, be kitų veiksnių, paspartino technologinius pokyčius, atsirado naujų technologijų ir priemonių. Dažnai nežinome, koks bus tikrasis pagrindinis šių technologijų panaudojimas, kol jos nepradedamos taikyti konkrečiomis aplinkybėmis. Tik tada galime suprasti šių technologijų keliamą riziką ir jų vertę visuomenei. Todėl EDAPP tvirtai tiki, kad būtina veikti iš anksto, t. y. užuot reagavę į naujas atsirandančias technologijas, kai jų pridėtinė vertė ir rizika visuomenei jau yra susiformavusi, mes turėtume sugebėti iš anksto numatyti jų raidą. Tai leistų užtikrinti, kad šios technologijos nuo pat pirmųjų jų kūrimo etapų būtų kuriamos laikantis pagrindinių asmenų teisių, įskaitant teisę į privatumą ir duomenų apsaugą.

Atsižvelgiant į tai, „TechSonar“ yra procesas, kuriuo siekiama suteikti EDAPP galimybę nuolat analizuoti technologijų sritį, kad būtų atrinktos technologijų tendencijos, kurias numatome kitiems metams.

Naudodamiesi „TechSonar“ galime ir toliau galėsime nustatyti, kurias technologijas verta stebėti šiandien, kad būtume pasirengę tvaresnei skaitmeninei ateičiai, kurioje veiksmingai užtikrinama asmens duomenų apsauga.

Pirmojoje 2021 m. „TechSonar“ ataskaitoje mūsų vidinių ekspertų komanda pasirinko nagrinėti šias šešias numatomas technologijų tendencijas: išmaniuosius skiepus pažymėjimus, sintetinius duomenis, Centrinio banko skaitmeninę valiutą, „Just walk out“ technologiją, nuolatinį biometrinių autentifikavimą ir skaitmeninę terapiją.

Daugiau informacijos apie „TechSonar“ ir EDAPP darbą technologijų ir privatumo srityje rasite 5 skyriuje: „Technologijos ir privatumas“.

1.8.

Žmogiškieji ištekliai, biudžetas ir administravimas

Visų 2021 m. metu, EDAPP žmogiškųjų išteklių, biudžeto ir administravimo skyrius (angl. HRBA) teikė paramą EDAPP valdymo ir operatyvinėms grupėms. Taip siekiama užtikrinti, kad jos turėtų pakankamai finansinių, žmogiškųjų ir administracinių išteklių ir priemonių, kad galėtų pasiekti [2020–2024 m. EDAPP strategijoje](#) nustatytus tikslus.

COVID-19 pandemijos valdymas

Be kitų 2021 m. vykdytų darbų ir iniciatyvų, Žmogiškųjų išteklių, biudžeto ir administravimo skyrius parengė vidaus strategiją, skirtą laipsniškam ir saugiam grįžimui į EDAPP patalpas, suderintą su Belgijos COVID-19 priemonėmis ir kitų ES institucijų priimtomis priemonėmis. Per pandemiją Žmogiškųjų išteklių, biudžeto ir administravimo skyrius organizavo grįžimą į EDAPP biurus, tai vykdydamas etapais, nustatydamas konkrečias darbo sąlygas ir sveikatos bei saugos taisykles.

Gerovė darbe

Kaip organizacija, daugiausia dėmesio skiriame teigiamam poveikiui mūsų visuomenei. Viena iš pagrindinių mūsų vertybių – pagarbus elgesys su žmonėmis, įskaitant darbuotojus. Siekdamas kurti teigiamą, pagarbą ir saugią darbo aplinką, Žmogiškųjų išteklių, biudžeto ir administravimo skyrius, glaudžiai bendradarbiaudamas su EDAPP gerovės koordinatoriumi, tęsė keletą iniciatyvų, pradėtų dar 2021 m., kad užtikrintų aukštą EDAPP darbuotojų gerovės darbe lygį.

Duomenų apsaugos ekspertų įdarbinimas

Vienas iš mūsų 2020–2024 m. EDAPP strategijoje nustatytų prioritetų – investuoti į žinių valdymą siekiant užtikrinti aukščiausią mūsų darbo kokybę ir įdarbinti įvairią, tarpdisciplininę ir talentingą darbo jėgą. Todėl 2021 m. sutelkėme pastangas, kad įdarbintume duomenų apsaugos ekspertus, kurie atitiktų EDAPP poreikius.

Darbo sąlygų pritaikymas

Dėl pandemijos sukeltų darbo aplinkos pokyčių ir nuotolinio darbo visą darbo dieną režimo reikėjo nuodugniai apmąstyti mūsų darbo sąlygų pritaikymą. Atsižvelgėme į tokius veiksnius kaip darbo laikas, mišrus darbas ir nuotolinis darbas būnant užsienyje. Žmogiškųjų išteklių, biudžeto ir administravimo skyrius pradėjo šiuos svarstymus ir pasiūlys naujas taisykles, kurias aptars ir joms pritaris mūsų personalo komitetas. Šias taisykles siekiama priimti iki 2022 m. vidurio.

Žvilgsnis į ateitį: Europos duomenų apsaugos rūmų kūrimas

2021 m. spalio mėn. pabaigoje išvykus Europos ombudsmenui, EDAPP ir Europos duomenų apsaugos valdyba tapo vieninteliais dabartinių patalpų Briuselyje nuomininkais. Tai mums sudarė sąlygas pradėti kurti ir steigti savo patalpas kaip „Europos duomenų apsaugos rūmus“, siekiant tapti Briuselyje įsikūrusiu ES privatumo ir duomenų apsaugos centru. Šis projektas pradėtas 2021 m. ir bus tęsiamas 2022 m.

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite 12 skyrių: „Žmogiškieji ištekliai, biudžetas ir administravimas“

1.9.

EDAPP komunikacijos veikla

Visuomenės susidomėjimas duomenų apsauga ir duomenų apsaugos institucijų (angl. DPAs) veikla bei įsitraukimas į tai nuolat auga, ypač atsižvelgiant į vis didėjantį asmenų kasdienio gyvenimo skaitmeninimą. Žmonės daugiau žino apie savo skaitmeninį pėdsaką ir savo asmens duomenų apsaugos svarbą, o šios žinios leidžia jiems labiau rūpintis savo asmens duomenimis. Todėl EDAPP informacijos ir komunikacijos sektorius siekia užtikrinti, kad EDAPP veikla ir pranešimai tinkamu laiku pasiektų atitinkamą auditoriją.

[2020–2024 m. EDAPP strategijoje](#) įtvirtinto informacijos ir komunikacijos sektoriaus vaidmuo – aiškinti ir propaguoti EDAPP darbą. Tai įpareigoja mus užtikrinti, kad duomenų apsaugos klausimai, ypač duomenų tvarkymo operacijų ir technologijų galimas poveikis asmenims ir jų asmens duomenims, taptų prieinamesni platesnei auditorijai, teikiant informaciją apie kasdienį EDAPP darbą aiškia kalba ir naudojant tinkamas komunikacijos priemones.

Todėl 2021 m. daugiausia dėmesio skyrėme EDAPP vizualinės tapatybės kūrimui ir modernizavimui. Naująja organizacijos tapatybe siekiame atspindėti EDAPP, kaip pasaulinio duomenų apsaugos ir privatumo lyderio, vaidmenį ne tik ES, bet ir už jos ribų, ir pažymėti naują EDAPP istorijos etapą, kuriame daugiau dėmesio bus skiriama saugesnei skaitmeninei ateičiai kurti.

Didelė dalis informacijos ir komunikacijos sektoriaus laiko ir pastangų skiriama EDAPP veiklai propaguoti trijuose gerai išvystytuose socialinių tinklų kanaluose: „Twitter“, „LinkedIn“, „YouTube“. Tai gali apimti konkrečioms temoms skirtų socialinių tinklų kampanijų rengimą, pvz. priežiūros pareigūno dalyvavimo svarbiuose renginiuose skatinimą ir kt. Taip pat toliau rengėme ir skelbėme turinį EDAPP interneto svetainėje. Tai apima informacijos suvestinių skelbimą, nuolat augantį naujienlaiškį, tinklaraščius įvairiomis temomis ir EDAPP pranešimus spaudai, ir tai tik keli pavyzdžiai.

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite 11 skyrių: „EDAPP komunikacijos veikla“.

1.10.

Pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai

Naudojame keletą pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių (PVRR), kurie padeda stebėti mūsų veiklą atsižvelgiant į pagrindinius EDAPP strategijoje numatytus tikslus. Juos taikydami galime koreguoti savo veiklą, kad mūsų darbas turėtų didesnę poveikį, o ištekliai būtų naudojami efektyviau.

Toliau pateiktoje PVRR rezultatų suvestinėje trumpai aprašytas kiekvienas PVRR ir iki 2021 m. gruodžio 31 d. pasiekti rezultatai. Šie rezultatai vertinami pagal pradinius tikslus arba praėjusių metų rezultatus, naudojamus kaip rodiklis. 2020 m. pabaigoje šis PPVR rinkinys buvo iš dalies peržiūrėtas, siekiant užtikrinti, kad veiklos rodikliai būtų pritaikyti prie EDAPP veiklos pokyčių.

2021 m. pasiekėme arba viršijome (kai kuriais atvejais žymiai viršijome) aštuonių iš devynių PPVR nustatytus tikslus, o vienas PPVR, 8 PPVR, susijęs su užimtumo lygiu pagal pareigybių planą, tik šiek tiek atsiliko nuo nustatyto tikslo.

Šie rezultatai aiškiai rodo teigiamus rezultatus, kuriuos pasiekėme įgyvendindami savo strateginius tikslus per metus, nepaisant sudėtingų aplinkybių (COVID-19 pandemijos), kurių laikotarpiu EDAPP tebedirbo.

PAGRINDINIAI VEIKLOS RODIKLIAI		Iki 2021 12 31 pasiekti rezultatai	2021 uždavinys.
1 PVRR Vidaus rodiklis	Leidinių, susijusių su technologijų stebėseną ir jų naudojimą skatinančių privatumo ir duomenų apsaugos iniciatyvų, kurias parengė arba padėjo parengti EDAPP, skaičius	16 iniciatyvų	10 iniciatyvų
2 PVRR Vidaus ir išorės rodiklis	Veiksmų, kuriais siekiama rasti skirtingų sričių strateginius sprendimus (vidaus ir išorės), skaičius	8 veiksmai	8 veiksmai
3 PVRR Vidaus rodiklis	Tarptautinio bendradarbiavimo (su SVP, Europos Taryba, EBPO, Pasauliniu privatumo užtikrinimo tinklu, Pavasario konferencija, tarptautinėmis organizacijomis) srityje nagrinėtų klausimų, kuriose EDAPP pateikė svarbų rašytinį indėlį, skaičius	17 klausimų	5 klausimai
4 PVRR Išorės rodiklis	Bylų, kuriose EDAPP veikė kaip pagrindinis pranešėjas, pranešėjas ar rengimo grupės narys, pagal Europos duomenų apsaugos valdybą, skaičius	23 klausimai	5 klausimai
5 PVRR Išorės rodiklis	42 straipsnio nuomonių ir bendrų EDAPP ir Europos duomenų apsaugos valdybos nuomonių, parengtų atsižvelgiant į Europos Komisijos konsultacijų prašymus dėl teisėkūros, skaičius:	17	Toks pats kaip ir praeitais metais

6 PVRR Išorės rodiklis	Fiziškai arba nuotoliniu būdu atliktų auditų ir (arba) vizitų skaičius:	4 auditai + 1 vizitas 43 ES institucijos, kurioms padarytas poveikis	3 skirtingi auditai ir (arba) vizitai 30 ES institucijos, kurioms padarytas poveikis
7 PVRR Išorės rodiklis	EDAPP socialinių tinklų paskyros sekėjų skaičius	„Twitter“: 25 826 „LinkedIn“: 49 575 „Youtube“: 2 438	10 proc. padidėjimas, lyginant su praeitais metais
8 PVRR Vidaus rodiklis	Užimtumo lygis pagal pareigybių planą	88 proc.	90 proc.
9 PVRR Vidaus rodiklis	Biudžeto vykdymas	86,12 proc.	80 proc.

SUSISIEKTI SU ES

Asmeniškai

Visoje Europos Sąjungoje veikia šimtai „Europe Direct“ informacijos centrų. Arčiausiai jūsų esančio centro adresą galite rasti internete adresu https://europa.eu/european-union/contact_lt

Telefonu arba e. paštu

„Europe Direct“ – tarnyba, kuri atsakys į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Su šia tarnyba galite susisiekti:

- nemokamai telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (kai kurie operatoriai šiuos skambučius apmokestina),
- įprastu telefono numeriu: +32 22999696 arba
- e. paštu spustelėję šią nuorodą https://europa.eu/european-union/contact_lt

Ieškoti informacijos apie ES

Internetė

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis ES oficialiosiomis kalbomis galima rasti interneto svetainėje „Europa“ adresu https://europa.eu/european-union/index_lt

ES leidiniai

Nemokamus ir mokamus ES leidinius galite atsisiųsti arba užsisakyti adresu <https://publications.europa.eu/lt/publications>

Kelias nemokamų leidinių kopijas galima gauti susisiekus su tarnyba „Europe Direct“ arba savo vietos informacijos centru (žr. https://europa.eu/european-union/contact_lt).

ES teisė ir susiję dokumentai

ES teisinę informaciją, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1952 m. visomis oficialiosiomis kalbomis, rasite svetainėje „EUR-Lex“ adresu <http://eur-lex.europa.eu>

ES atvirieji duomenys

ES atvirųjų duomenų portale (<http://data.europa.eu/euodp/lt>) suteikiama prieiga prie ES duomenų rinkinių. Duomenis galima parsisiųsti ir naudoti nemokamai tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

Twitter:

@EU_EDPS

LinkedIn:

EDPS

YouTube:

European Data Protection Supervisor

Europos Sąjungos
leidinių biuras

